

Запам'ятайте наголошені склади:

- кроїти, кідати, жевріти, черствіти, вісити, товпитися, стеріти;
- везті, несті, весті, черпати, перчіти, ненавидіти, помовчати, пригорнеш, жаліти, помовчати, дичавіти, плигати, стрибати, черкати, кривішся, дотіснути, застопорити, зубожіти;
- закінчіти, заверши́ти, залиши́ти, заіржа́віти, змилосе́рдитися, зобрази́ти, окисли́ти, озлоби́ти, окрили́ти;
- да́но, кра́ду, бра́ла, спа́ла, зна́йдеш, зна́йдемо, зні́му, бо́втати, пі́демо;
- роблю́, люблю́, полю́, кажу́, колишу́, надягну́, одягну́, окрилю́, допоможу́;
- бу́ла (було́, були́), да́ла, взя́ла, обійня́ла, завда́ла, говорю́, прийня́ла, принесла́;
- да́смо, зберемо́, зберете́, оберемо́, оберете́, шлемо́, ідемо́;
- да́сте, ідете́, не́сете, ве́дете, ве́зете, шлете́;
- пере́йдемо, пере́йдем, на́дягнеш;
- тремтя́чі, беручі́;
- хва́лячи, ла́ючи.

8. Спишіть словосполучення, поставте наголоси. Усно поясніть причини зміщення наголосів у запропонованих словах.

За двома зайцями, два зайці,
лютували шаблі, чотири шаблі,
два дзеркала, стінка з дзеркалами,
підписано договори, два договори.

Працьовиті сини, три сини,
два брати, рідні брати,
дві записки, обмінювалися записками,
пам'ятки архітектури, дві пам'ятки.

Яскраві килими, три килими,
три трактори, нові трактори,
чотири автори, українські автори,
три директори, досвідчені директори.

22. На другий склад падає наголос у всіх словах рядка, ОКРІМ

- А позаторік, помовчати, прозогом
- Б водночас, завидна, врізнобіч
- В врозліт, ополудні, босоніж
- Г справіку, пригорнеш, жалити

А	Б	В	Г

23. Увідповідніть слово з його лексичним значенням.

А батьківщина	1 дія
Б батьківщина	2 спадщина
В об'єднання	3 місце народження
Г об'єднання	4 організація, товариство

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

24. Увідповідніть слово з його лексичним значенням.

А простий	1 стрункий, рівний станом
Б протий (про людину)	2 притаманний багатьом
В характерний	3 нескладний
Г характерний	4 вольовий

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

ПРАВИЛА ВЖИВАННЯ ПРИЙМЕННИКІВ *у / в, з (зі, зо)*
ТА СПОЛУЧНИКІВ *і / й, та*

Уживання прийменників *у / в, з (зі, зо)* та сполучника *і / й* в українській мові залежить від звукового оточення.

Між двома приголосними вживаємо прийменник *у*, сполучник *і*:

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
<i>був в школі</i>	<i>був у школі</i>
<i>Іван й Марія</i>	<i>Іван і Марія</i>

На початку речення перед буквою на позначення приголосного вживаємо прийменник *у* або слово на *у-*, однак можна також *в* та *в-*:

<i>В лісі пахло весною.</i>	<i>У лісі пахло весною.</i>
<i>Вранці ми зустрінемося.</i>	<i>Уранці ми зустрінемося.</i>

Прийменник *в* не вживаємо перед словами, що починаються на *в-*, *ф-*, *кв-*, *льв-*, *хв-*, *св-*, *тв-*:

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
<i>описано в творі</i>	<i>описано у творі</i>
<i>була в Велеснівці</i>	<i>була у Велеснівці</i>

Прийменник *у* не вживаємо перед словами, що починаються на голосні звуки:

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ НОРМИ

ТЕОРЕТИЧЕНИЙ БЛОК

- ✓ ОДНОЗНАЧНІ ТА БАГАТОЗНАЧНІ СЛОВА
- ✓ ПРЯМЕ І ПЕРЕНОСНЕ ЗНАЧЕННЯ СЛОВА
- ✓ РІЗНОВИДИ ПЕРЕНОСНОГО ЗНАЧЕННЯ
- ✓ ГРУПИ ЛЕКСИКИ: ОМОНІМИ, СИНОНІМИ, АНТОНІМИ, ПАРОНІМИ
- ✓ ФРАЗЕОЛОГІЗМИ

Література

1. Ковтюх С. Л. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія : навчально-методичний посібник. Кіровоград, 2011. 232 с.
2. Культура української мови : довідник / С. Я. Єрмоленко, Н. Я. Дзюбишина-Мельник, К. В. Левенець та ін.; за ред. В. М. Русанівського Київ, 1990. 304 с.
3. Лексикологія. Лексикографія : навчальний посібник / О. І. Бондар, Ю. О. Карпенко, М. Л. Микитин-Дружинець. Київ, 2006. 368 с.

ПАРОНІМИ

Пароніми — це слова, які близькі за звучанням, але різні за значенням, наприклад: *сервіс* (обслуговування), *сервіз* (набір посуду).

Основну групу паронімів становлять слова, що семантично пов'язані між собою, частково збігаються за морфемним складом, близькі за походженням.

Патронімічними відношеннями поєднується пара слів, рідше — три або більше.

За характером смислових зв'язків розрізняють:

- 1) **синонімічні пароніми**, наприклад: *важкий* — *тяжкий*, *при-таїтися* — *причаїтися*;
- 2) **антонімічні пароніми**, наприклад: *прогрес* — *регрес*, *густо* — *пусто*, *адресат* — *адресант*;
- 3) **пароніми, що мають семантичну близькість**, наприклад: *вирізнятися* — *відрізнятися*;
- 4) **тематичні пароніми**, наприклад: *абонент* — *абонемент*, *пам'ятник* — *пам'ятка*.

Пароніми можуть використовуватися зі стилістичною метою:

- для створення каламбурів, наприклад: *Прийомний син барона був баран* (Л. Костенко);
- для підкреслення милозвучності фрази, наприклад: *Місто*,

5. З'ясуйте, до якого виду синонімів належать виділені слова. Відповідь аргументуйте.

1. **Бойовик** у нейтральному значенні — учасник певної бойової групи. У період російсько-української війни слово набуло негативного забарвлення.
2. **Військовик** — людина, яка служить у війську.
3. **Вояк** — рядовий військовослужбовець, солдат.
4. **Воїн** — урочистий синонім до слова «вояк» (О. Пономарів).

6. Знайдіть і випишіть стилістичні синоніми.

1. Відчуваючи потребу кудись іти, аби рятуватися від холоду, Таїса подріботіла, ледь-ледь припадаючи на підбиту ногу, до темного майдану. Ступивши на асфальт, відчула полегкість.

2. Слова кудись відлітали, зникали за ґратами вікна, розчинялися в склі.

3. Віта пішла, переставляючи неслухняні ноги й проганяючи бажання побігти. Побігти, втекти. Втекти у свій світ.

4. Вітине дитинство пливло, посміхалося, цвіло — легке, світле, радісне, приємне, наче сонечко, яке цілувало її кожен ранок у щічку.

5. А сказала вона просто і буденно, дивлячись йому у вічі і навіть у якийсь момент узявши за руку (В. Лис).

16. Не є синонімом до «баглаї годувати» фразеологізм

- А піднести тертого перцю
- Б ловити окунів
- В давати горобцям дулі
- Г моркву терти

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

17. Установіть відповідність.

- 1 Одним словом, .. — ми повинні знати, що то за спецзавдання на аеродромі (В. Нестайко).
- 2 Гетьману .., а вискочили за якогось гречкосія Завгороднього!.. (В. Нестайко).
- 3 Хто тут ..? Я чи ти? (М. Матіос).
- 4 Бо не штука — .., а думати, що то баняк (М. Матіос).

- А байдики бив
- Б мати голову на плечах
- В гарбуза піднесли
- Г кров з носа
- Д мед пити

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

ЛЕКСИЧНІ АНОРМАТИВИ

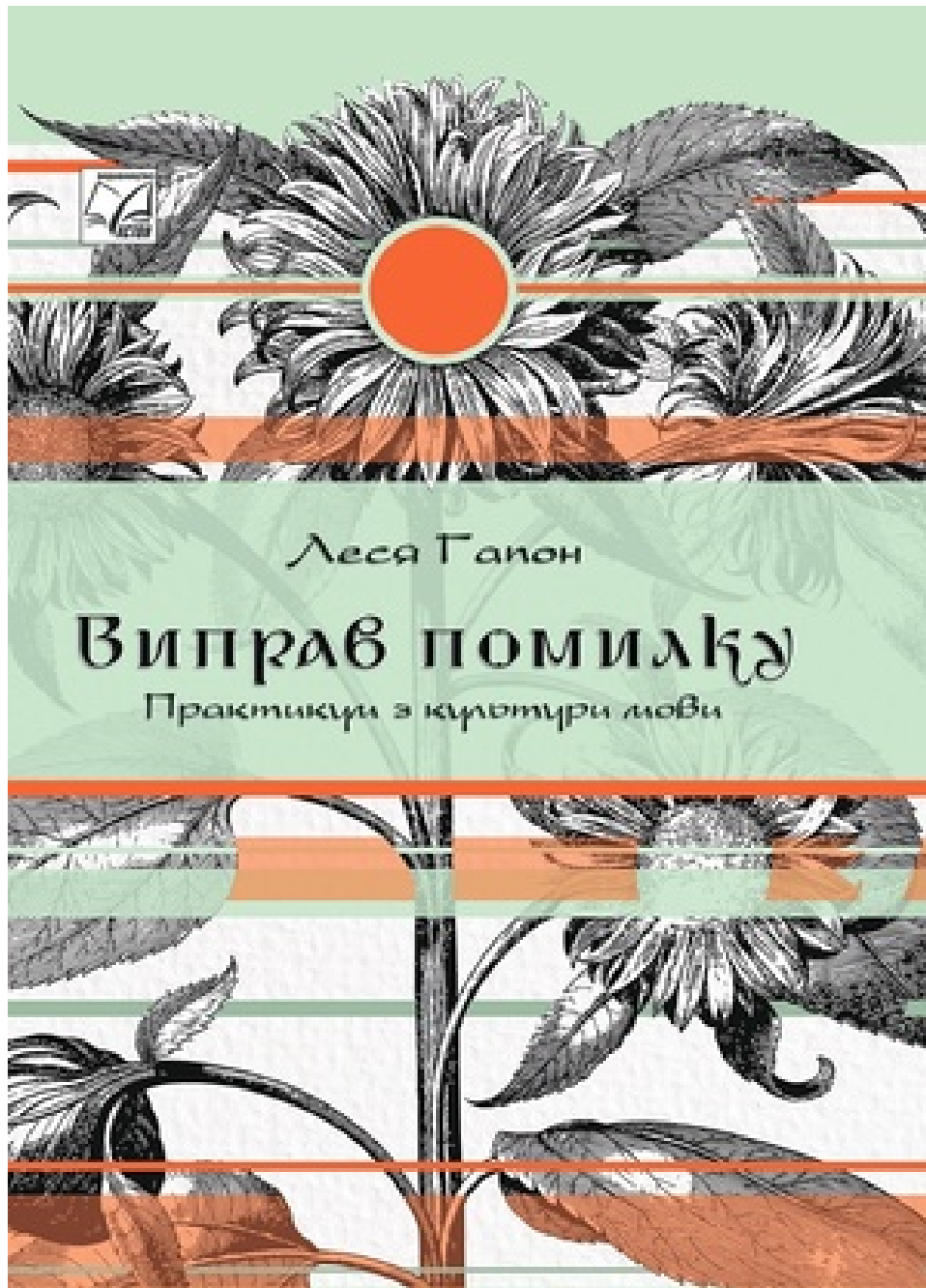

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

- ✓ ТИПИ ЛЕКСИЧНИХ ПОМИЛОК
- ✓ ЯК ЗАМІНИТИ НЕНОРМАТИВНІ ВИСЛОВИ НА ГРАМОТНІ УКРАЇНСЬКІ ВІДПОВІДНИКИ (ДОДАТОК 2)
- ✓ ЯК УНИКНУТИ ПЛЕОНАЗМІВ І ТАВТОЛОГІЇ (ДОДАТОК 3)

Література

1. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. Київ, 1991, 256 с.
  2. Волощак М. Довідник з українського слововживання. Київ : Марія Волощак, 2007. 224 с.
  3. Головащук С. Словник-довідник з українського літературного слововживання. Київ : Наукова думка, 2004. 448 с.
  4. Городенська К. Г. Українське слово у вимірах сьогодення. Київ, 2014. 124 с.
-

ЛЕКСИЧНІ АНОРМАТИВИ

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

- ✓ ТИПИ ЛЕКСИЧНИХ ПОМИЛОК
- ✓ ЯК ЗАМІНИТИ НЕНОРМАТИВНІ ВИСЛОВИ НА ГРАМОТНІ УКРАЇНСЬКІ ВІДПОВІДНИКИ (ДОДАТОК 2)
- ✓ ЯК УНИКНУТИ ПЛЕОНАЗМІВ І ТАВТОЛОГІЇ (ДОДАТОК 3)

Література

1. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. Київ, 1991, 256 с.
  2. Волощак М. Довідник з українського слововживання. Київ : Марія Волощак, 2007. 224 с.
  3. Головащук С. Словник-довідник з українського літературного слововживання. Київ : Наукова думка, 2004. 448 с.
  4. Городенська К. Г. Українське слово у вимірах сьогодення. Київ, 2014. 124 с.
-

33. *Не потребує редагування словосполучення в рядку*

- А рідкісний екземпляр
- Б рідкий талант
- В в районі серця
- Г виключення з правил

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

34. *Не потребує редагування словосполучення в рядку*

- А воєнна техніка
- Б жорсткі бої
- В тактовна відповідь
- Г тактична людина

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

35. *Не потребує редагування словосполучення в рядку*

- А емоційний підйом
- Б бурхливі оплески
- В ціни піднімаються
- Г носити характер

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

49. Установіть відповідність.

1 зізнатися	А в голову
2 переконатися	Б в злочині
3 ударитися	В в правдивості
4 освідчитися	Г в дощ
	Д в коханні

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

50. Установіть відповідність.

1 гірничача	А вдача
2 гориста	Б траса
3 гірницька	В вибоїна
4 гірськолижна	Г промисловість
	Д місцевість

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ПРИНЦИПИ ОЦІНЮВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ

Основними принципами оцінювання лексичних запозичень є:

- **принцип відповідності** тим словотвірним моделям, які усталені в літературній мові;
- **принцип доцільності** визначає ступінь потрібності нового утворення або нового запозичення: чи не дублюють запозичені слова того, що вже усталене в мові, чи не є вони виявом надлишковості, чи не загрожують самотності мови.

ПРИЧИНИ СУЧАСНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ

Причинами сучасних запозичень є необхідність:

- номінації нових предметів, технічних винаходів, ідей, наприклад: *комп'ютер, файл, пейджер, роутер*;
- спеціалізації понять, наприклад: *булінг* — цькування в середовищі дітей і підлітків, *мобінг* — цькування в середовищі дорослих;
- номінації реалії однослівною, а не описовою конструкцією, наприклад: *чизкейк* — десерт із насиченим сирним смаком;
- запозичення чужої реалії зі словом, що має авторське походження: *блог, бот, флешмоб*;
- використання іншомовного слова за відсутності прямого еквівалента, який найточніше здатен передавати значення запозичуваного терміна чи поняття, наприклад, *контент* — текстові та відеоматеріали, аудіо-записи чи зображення певного інформаційного ресурсу.

ТЕСТИ

1. Установіть відповідність.

1 інвазія	А згода
2 консенсус	Б продовження
3 реанімація	В відродження
4 пролонгація	Г проникнення
	Д упровадження

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

2. Установіть відповідність.

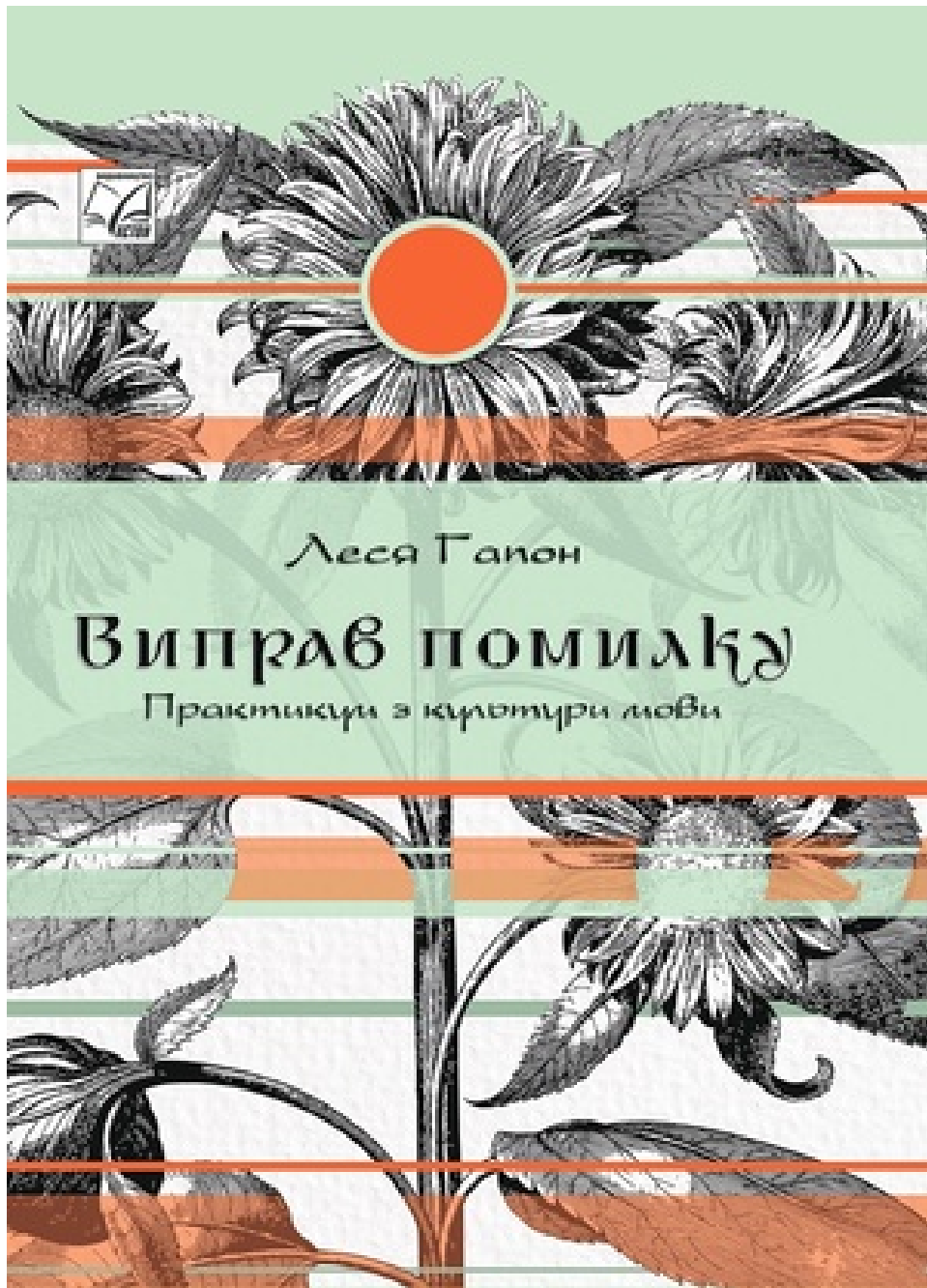
1 суверенітет	А перелік
2 дайджест	Б застій
3 стагнація	В тиск
4 пресинг	Г незалежність
	Д огляд

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

3. Установіть відповідність.

1 конверсія	А перетворення
2 електорат	Б образ, вигляд
3 імідж	В знеособлення
4 деперсоналізація	Г виборці
	Д зображення

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

СТИЛІСТИЧНІ НОРМИ

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

- ✓ ФУНКЦІОНАЛЬНІ СТИЛІ МОВЛЕННЯ
- ✓ ТИПОЛОГІЯ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ ЗА ФУНКЦІЙНО-СТИЛІСТИЧНИМИ ОЗНАКАМИ
- ✓ ЗАГАЛЬНОВЖИВАНА І СПЕЦІАЛЬНА ЛЕКСИКА
- ✓ АКТИВНА І ПАСИВНА ЛЕКСИКА
- ✓ СТИЛІСТИЧНО ЗАБАРВЛЕНА ЛЕКСИКА
- ✓ ЕМОЦІЙНО ЗАБАРВЛЕНА ЛЕКСИКА
- ✓ СТИЛІСТИЧНІ ПОМИЛКИ
- ✓ МОВНІ ШТАМПИ / КЛІШЕ ТА КАНЦЕЛЯРИЗМИ

Література

1. Дудик П. С. Стилїстика української мови : навчальний посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2005. 368 с.
2. Культура української мови / С. Я. Єрмоленко, Н. Я. Дзюбишина-Мельник, К. В. Левенець та ін. ; за ред. В. М. Русанівського Київ, 1990. 304 с.
3. Методика компетентісно орієнтованого навчання української мови учнів ліцею на рівні стандарту : методичний посібник / Горшкіна О. М., Бондаренко Н. В., Попова Л. О. Київ, 2020. 128 с.
4. Ціхоцький І. Л., Левчук О. І. Лексикологія сучасної української літературної мови (практикум) : навчально-методичний посібник для студентів I курсу філологічного факультету. Львів, 2014. 258 с.

5. *Випишіть словосполучення, у яких ужито не властиві діловому стилю елементи. Перебудуйте ці словосполучення, усунувши стилістичні помилки.*

Двійко депутатів; двісті сорок троє студентів; ужити заходів; дюжина актів; відтак почали працювати; височенний будинок; дійшли висновку; затребувана професія; ухвалили рішення.

Недоречна сполука	Аргументи (чому недоречна?)	Доречна сполука

6. *Прочитайте текст. Чи є він інформативним? Чому? Які види заходів можна описати цими словами?*

Учасники заходу з великим інтересом вислухали доповідь та обговорили питання, які їх хвилюють. Особливу увагу приділили суті проблеми. Розмова перейшла в практичну площину. Виявилось, що це лише вершина айсберга. Надалі були поглиблено розглянуті всі грані проблеми й отримані вичерпні відповіді на нагальні питання.

7. *Прочитайте текст. Знайдіть у ньому штампи. Аргументуйте доцільність / недоцільність уживання штампів у тексті.*

Вони без вагань ідуть туди, де небезпечно, щоб допомогти тим, хто цього потребує!

Рятувальники — це люди, які приходять на допомогу в найстрашніші моменти життя. Пожежа, катастрофа, стихійне лихо, завали — ніщо не лякає і не зупиняє їх. При першому ж поклику про допомогу вони мчать на порятунок.

І вдень і вночі ці герої несуть свою варту. Вони докладають усіх зусиль, щоб запобігти лиху, та не зволікають жодної секунди, якщо біда вривається в життя людей.

Навіть під обстрілами підлого ворога вони не зраджують присязі й приходять на допомогу всім, хто цього потребує.

11. *Не потребує редагування речення в рядку*

- А** Колись давно територія, зараз окупована Середземним морем, була сухою.
- Б** Гарантуємо чесність, повагу і відповідальність з боку всіх учасників освітнього процесу.
- В** З метою забезпечення прискорення вироблення продукції необхідне з'ясування умов договору.
- Г** Навчання кар'єрного планування проходить успішно.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

12. *Не потребує редагування речення в рядку*

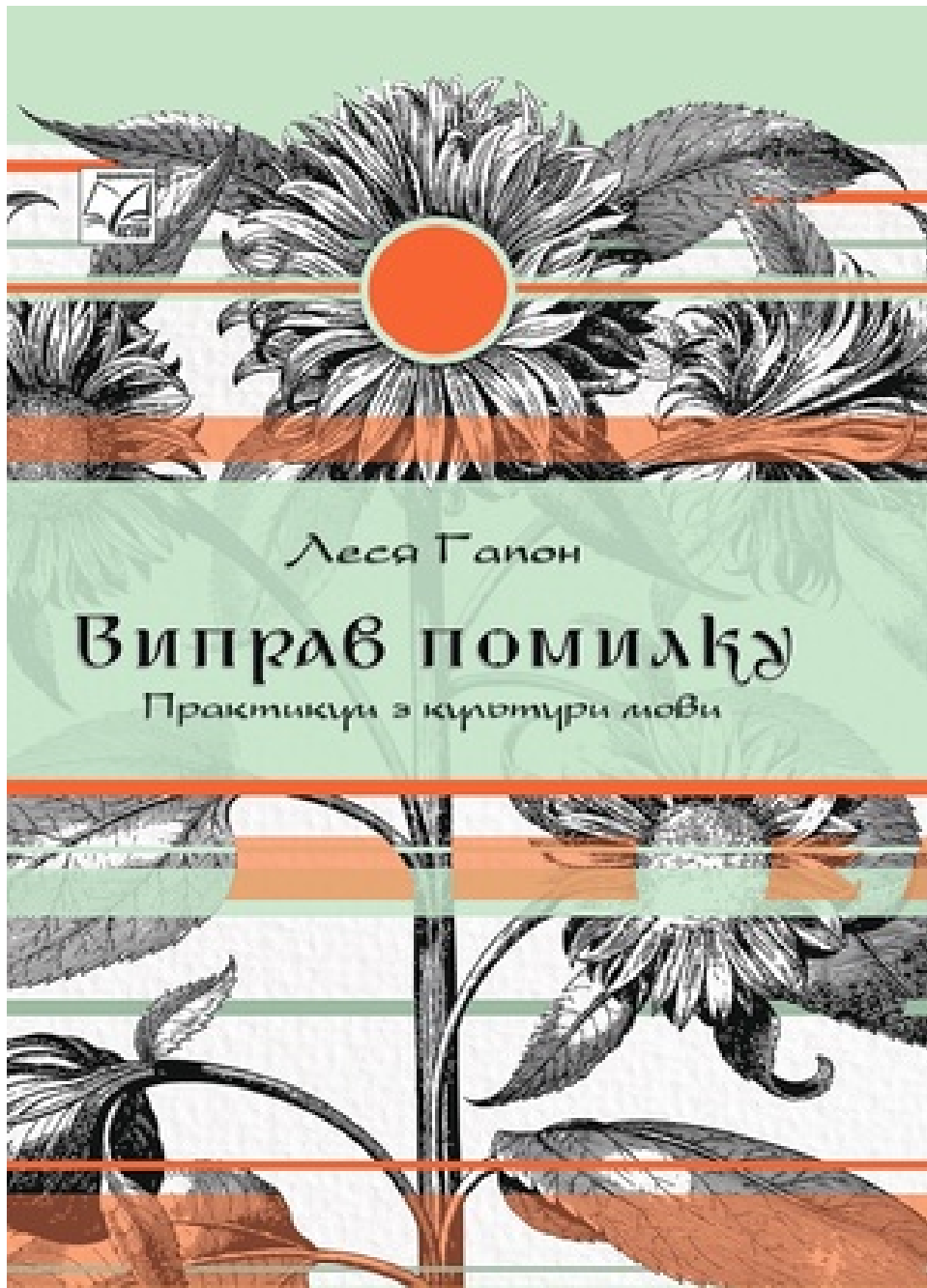
- А** Під час карантину спортивні заходи відбувалися без участі глядачів.
- Б** Нам треба проаналізувати ситуацію й визначитися, чи підтримувати громадський рух, чи продовжувати дискутувати й обговорювати протилежне.
- В** Нас зобов'язали забезпечити безпеку руху на проїжджій частині.
- Г** Це був куток, у якому зібралися речі, пов'язані із Шевченком.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

13. *Не потребує редагування речення в рядку*

- А** На зборах підняли питання просування і лобіювання ініціатив.
- Б** Забезпечення виконання завдання передбачає покладання обов'язків на керівників відділеннями.
- В** Академічна доброчесність є основою освітнього процесу.
- Г** Службовці служать для виконання службових обов'язків.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

Леся Гапон

Виправ помилку

Практикум з культури мови

11. Не потребує редагування речення в рядку

- А Колись давно територія, зараз окупована Середземним морем, була сухою.
- Б Гарантуємо чесність, повагу і відповідальність з боку всіх учасників освітнього процесу.
- В З метою забезпечення прискорення вироблення продукції необхідне з'ясування умов договору.
- Г Навчання кар'єрного планування проходить успішно.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

12. Не потребує редагування речення в рядку

- А Під час карантину спортивні заходи відбувалися без участі глядачів.
- Б Нам треба проаналізувати ситуацію й визначитися, чи підтримувати громадський рух, чи продовжувати дискутувати й обговорювати протилежне.
- В Нас зобов'язали забезпечити безпеку руху на проїжджій частині.
- Г Це був куток, у якому зібралися речі, пов'язані із Шевченком.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

13. Не потребує редагування речення в рядку

- А На зборах підняли питання просування і лобювання ініціатив.
- Б Забезпечення виконання завдання передбачає покладання обов'язків на керівників відділеннями.
- В Академічна доброчесність є основою освітнього процесу.
- Г Службовці служать для виконання службових обов'язків.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

МОРФОЛОГІЧНІ НОРМИ. ІМЕННИК

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

- ✓ СКЛАДНІ ВИПАДКИ РОЗРІЗНЕННЯ РОДУ ІМЕННИКА
- ✓ ТВОРЕННЯ ФЕМІНІТИВІВ
- ✓ РІД НЕВІДМІНЮВАНИХ ІМЕННИКІВ
- ✓ ОСОБЛИВОСТІ УЖИВАННЯ ІМЕННИКІВ В ОДНИНІ ТА МНОЖИНІ
- ✓ СКЛАДНІ ВИПАДКИ ВІДМІНЮВАННЯ ІМЕННИКІВ
- ✓ ЗАУВАГИ ЩОДО ЗМІН У ВІДМІНЮВАННІ ІМЕННИКІВ ЗГІДНО З НОВОЮ РЕДАКЦІЄЮ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ (2019 р.)
- ✓ ВІДМІНЮВАННЯ ПРИЗВИЩ ТА ІМЕН ПО БАТЬКОВІ
- ✓ ТВОРЕННЯ НАЗВ ОСІБ ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ

Література

1. Караман С. О. та ін. Сучасна українська літературна мова : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. С. О. Карамана. Київ, 2011.
2. Сучасна українська літературна мова : підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін. Київ, 2005.
3. Українська мова : навчальний посібник для студентів ВНЗ I-II рівнів акредитації / Т. М. Антонюк, О. С. Стрижаковська, Л. М. Авдіковська. Чернівці. 2014. 344 с.

Леся Ганон

Виправ помилку

Практикум з культури мови

ВІДМІНЮВАННЯ ПРИЗВИЩ

Чоловічі прізвища, що закінчуються на *-о*, *-а* і на приголосний змінюються за відмінками:

Н. в.	<i>Петренко Сергій</i>	<i>Крук Ігор</i>	<i>Стасіна Остан</i>	<i>Коршовський Олег</i>	<i>Стасишин Іван</i>
Р. в.	<i>Петренка Сергія</i>	<i>Крука Ігоря</i>	<i>Стасіни Остана</i>	<i>Коршовського Олега</i>	<i>Стасишина Івана</i>
Д. в.	<i>Петренку Сергію (-ові)</i>	<i>Круку Ігорю (-ові)</i>	<i>Стасіні Остану (-ові)</i>	<i>Коршовському Олегу (-ові)</i>	<i>Стасишину Івану (-ові)</i>

Жіночі прізвища на *-о* і на приголосний не змінюються, а жіночі прізвища на *-а* відмінюються:

Н. в.	<i>Петренко Ніна</i>	<i>Крук Ірина</i>	<i>Стасіна Мар'яна</i>	<i>Коршовська Ірина</i>	<i>Стасишин Ольга</i>	<i>Стасишина Людмила</i>
Р. в.	<i>Петренко Ніни</i>	<i>Крук Ірини</i>	<i>Стасіни Мар'яни</i>	<i>Коршовської Ірини</i>	<i>Стасишин Ольги</i>	<i>Стасишиної Людмили</i>
Д. в.	<i>Петренко Ніні</i>	<i>Крук Ірині</i>	<i>Стасіні Мар'яні</i>	<i>Коршовській Ірині</i>	<i>Стасишин Ользі</i>	<i>Стасишиній Людмилі</i>

Чергування приголосних і голосних в українських іменах і прізвищах зберігається:

	НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
Н. в.	<i>Засць Яків</i>	<i>Засць Яків</i>
Р. в.	<i>Засця Яківа</i>	<i>Зайця Якова</i>
Д. в.	<i>Засцю Якієу</i>	<i>Зайцю / Зайцеві Якову</i>
З. в.	<i>Засця Яківа</i>	<i>Зайця Якова</i>
Ор. в.	<i>Засцем Яківом</i>	<i>Зайцем Яковом</i>
М. в.	<i>(на) Засці Яківі</i>	<i>(на) Зайці / Зайцеві Якові</i>
К. в.	<i>Засць Яків</i>	<i>Зайцю Якове</i>

Чоловічі прізвища на *-ів* відмінюються так:

Н. в.	<i>Ковалів</i>	<i>Прокопів</i>
Р. в.	<i>Коваліва / Ковалева</i>	<i>Прокопіва / Прокопова</i>
Д. в.	<i>Коваліву / Ковалєву</i>	<i>Прокопіву / Прокопову</i>
З. в.	<i>Коваліва / Ковалева</i>	<i>Прокопіва / Прокопова</i>
Ор. в.	<i>Ковалівим / Ковалєвим</i>	<i>Прокопівим / Прокоповим</i>
М. в.	<i>(на) Коваліву / Ковалєву</i>	<i>(на) Прокопіву / Прокопову</i>
К. в.	<i>Коваліве / Ковалєве</i>	<i>Прокопіве / Прокопове</i>

1. Канцелярські приладдя працівникам фірми видають щомісяця.
2. На студентському вечорі він познайомився з панею Наталею.
3. Продаю німецьку мебель.
4. Страшний цунамі виник через землетрус.
5. Бразилійці люблять футбол.
6. До літри молока додайте двісті грам масла.
7. Під час канікулів у школі працювали столярі, мулярі і слюсарі.
8. На олімпіаді перемогла юна канівчанка.
9. У Рава-Руській відбувся фестиваль народного танцю.
10. Ми побували у Володимир-Волинському.

ТЕСТИ

1. *Виберіть рядок, у якому вжито ненормативну форму.*

- А фенхель, ярмарка, дріб
- Б псалтир, мігрень, толь
- В папороть, ретуш, фортеп'ян
- Г фланель, рояль, шопітр

А Б В Г

--	--	--	--

2. *Виберіть рядок, у якому вжито ненормативну форму.*

- А розсип, рукопис, Сибір
- Б бешамель, висип, ретуш
- В аерозоль, розпродажа, картель
- Г ремарка, Кіпр, шагрень

А Б В Г

--	--	--	--

3. *Виберіть рядок, у якому вжито ненормативну форму.*

- А псалтир, поводитир, бригадир
- Б переказ, перепис, пропис
- В дрелька, менестрель, картель
- Г Баку, Кутаїсі, Делі

А Б В Г

--	--	--	--

4. *Виберіть рядок, у якому вжито ненормативну форму.*

- А плацкарта, банкнота, стид
- Б цукерок, сутінок, просік
- В клавіша, манжета, ковила
- Г купина, кизила, оаза

А Б В Г

--	--	--	--

5. *Не можна утворити фемінітив від іменника в рядку*

- А майстер
- Б театрал
- В вівчар
- Г лікар

А Б В Г

--	--	--	--

СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ ЯКІСНИХ ПРИКМЕТНИКІВ

	Вищий ступінь	Найвищий ступінь	Форма
<i>веселий</i>	до прикметника додаємо суфікси -и-, -иш-	до форми вищого ступеня додаємо префікси най-, щонай-, якнай-	проста форма
	<i>веселіший</i>	найвеселіший, щонайвеселіший, якнайвеселіший	
<i>гарний</i>	суплетивна форма	до форми вищого ступеня додаємо префікси най-, щонай-, якнай-	складена форма
	<i>кращий</i>	найкращий, щонайкращий, якнайкращий	
<i>гарячий</i>	до прикметника додаємо більш, менш	до прикметника додаємо найбільш, якнайбільш, щонайбільш, найменш, якнайменш, щонайменш	складена форма
	більш гарячий, менш гарячий	найбільш гарячий, якнайбільш гарячий, щонайбільш гарячий	

Утворюючи форми вищого ступеня порівняння прикметників, зважайте, що кінцеві приголосні твірної основи *г, ж, з* чергуються із *ж, с* — із *ш*, а суфіксальний *ш* — із *ч*: *дорогий* — *дорожчий*; *дужий* — *дужчий*; *вузький* — *вужчий*; *високий* — *вищий*.

Деякі прикметники мають суплетивні форми ступенів порівняння: *гарний* — *кращий, ліпший*; *поганий* — *гірший*; *великий* — *більший*.

Запам'ятайте!

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
<i>складніший цього</i>	<i>складніший від цього (за цей, ніж цей, як цей)</i>
<i>прибутки більші витрат</i>	<i>прибутки більші від витрат (за витрати, ніж витрати, як витрати)</i>
<i>добріший порівняно з ним</i>	<i>добріший від нього (за нього, ніж він, як він)</i>
<i>найменший з усіх</i>	<i>менший від усіх (за всіх, ніж усі, як усі)</i>
<i>самий упертий</i>	<i>найупертіший, найбільш упертий</i>
<i>самий новий</i>	<i>найновіший, найбільш новий</i>
<i>більш чесніший</i>	<i>чесніший, більш чесний</i>
<i>більш стійкіший</i>	<i>стійкіший, більш стійкий</i>

СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ ЯКІСНИХ ПРИКМЕТНИКІВ

	Вищий ступінь	Найвищий ступінь	Форма
<i>веселий</i>	до прикметника додаємо суфікси -и-, -иш-	до форми вищого ступеня додаємо префікси най-, щонай-, якнай-	проста форма
	<i>веселіший</i>	найвеселіший, щонайвеселіший, якнайвеселіший	
<i>гарний</i>	суплетивна форма	до форми вищого ступеня додаємо префікси най-, щонай-, якнай-	складена форма
	<i>кращий</i>	найкращий, щонайкращий, якнайкращий	
<i>гарячий</i>	до прикметника додаємо більш, менш	до прикметника додаємо найбільш, якнайбільш, щонайбільш, найменш, якнайменш, щонайменш	складена форма
	більш гарячий, менш гарячий	найбільш гарячий, якнайбільш гарячий, щонайбільш гарячий	

Утворюючи форми вищого ступеня порівняння прикметників, зважайте, що кінцеві приголосні твірної основи *г, ж, з* чергуються із *ж, с* — із *ш*, а суфіксальний *ш* — із *ч*: *дорогий* — *дорожчий*; *дужий* — *дужчий*; *вузький* — *вужчий*; *високий* — *вищий*.

Деякі прикметники мають суплетивні форми ступенів порівняння: *гарний* — *кращий, ліпший*; *поганий* — *гірший*; *великий* — *більший*.

Запам'ятайте!

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
<i>складніший цього</i>	<i>складніший від цього (за цей, ніж цей, як цей)</i>
<i>прибутки більші витрат</i>	<i>прибутки більші від витрат (за витрати, ніж витрати, як витрати)</i>
<i>добріший порівняно з ним</i>	<i>добріший від нього (за нього, ніж він, як він)</i>
<i>найменший з усіх</i>	<i>менший від усіх (за всіх, ніж усі, як усі)</i>
<i>самий упертий</i>	<i>найупертіший, найбільш упертий</i>
<i>самий новий</i>	<i>найновіший, найбільш новий</i>
<i>більш чесніший</i>	<i>чесніший, більш чесний</i>
<i>більш стійкіший</i>	<i>стійкіший, більш стійкий</i>

4. Утворіть прикметники із суфіксами *-ов-*, *-ев-*, *-св-* від запропонованих іменників. Обгрунтуйте вживання суфіксів.

1. Вільха, звук, слон, план, перли, персик, понеділок, прикметник.
2. Грудень, перстень, тунець, черешня, водень, кисень, березень.
3. Замша, алича, товариш, буття, життя, насіння, кадмій, літій.
4. Гроші, нуль, куля, вісь, плече, куш, плече, пліщ, роль, сіль.

5. Зредагуйте словосполучення.

Важкіша форма; батьковий брат; Великодний тиждень; гусине пір'я; Неліна шафа; вижчий будинок; найблища людина; любима робота; коричньовий плащ; ведмежача хода; більш бордовий шарф; дружне ставлення; дальніше спілкування; дочірне підприємство; дуже премудрий; Андрійове весілля; дорожчий усіх; природня посмішка; парчова спідниця; беззубіший сусід; найкривіша лінія; вузьча дорога; найвельможніша дама.

6. Зредагуйте речення.

1. Любій спортсмен так зможе. 2. На Великдень одягали сорочки з найтонкішого полотна. 3. Перед вами Софіївська площа. 4. Усі знають історію про Ноев ковчег. 5. Його вважали самим кращим лікарем. 6. Вам треба брати більш активнішу участь у спортивних заходах. 7. Морська вода сольона. 8. Галін голос звучав дивно. 9. Варто пошукати м'якші подушки. 10. Мій любий десерт — яблучний пиріг.

1. Тренер з фітнес-клубу підійшов до проблеми з більш наукової точки зору. 2. Сидіння в бусі явно не були розраховані на крупногабаритних іноземців. 3. І вираз обличчя в них був однаковий. 4. Герой переживає самий драматичний момент свого земного життя. 5. Це був найсамотніший чоловік на світі. 6. Витрати на екологію — найпріоритетніша стаття міського бюджету. 7. Ми вибрали більш вдаліший варіант. 8. Потрібен професійніший член журі. 9. Для нас важливо отримати зворотній зв'язок. 10. Торік провели конкурс «Кращий спортсмен».

Леса Ганон

Виправ помилку

Практикум з культури мови

Решта числівників, які входять до складу складних прикметників та іменників, крім *дев'яносто, сто*, мають форму родового відмінка: *десятиденний, тридцятип'ятикілометровий*. Винятки: *сторіччя, стоголосий, дев'яносторічний, стометровий*.

Уживасмо <i>двох-, трьох-, чотирьох-</i> коли другою частиною є порядкові числівники <i>сотий, тисячний, мільйонний, мільярдний: двохсотий, трьохтисячний, двохмільйонний, двохмільярдний, чотирьохтисячний</i>	Уживасмо <i>дво-, три-, чотири-</i> на початку складних прикметників та іменників: <i>двошлужевий; двоповерховий, триярусний, чотирикутник чотириактний, двобічний, чотиримісячний, двоокий</i>
коли кінцевою частиною є прикметник, а першою — складний числівник з компонентами <i>два, три, чотири: двадцять дві години — двадцятидвогодинний, тридцять три роки — тридцятитрьохрічний</i>	
коли кінцевою частиною є прикметник або іменник, а першою — складний числівник <i>двісті, триста, чотириста: трьохсотлітній, двохсотріччя</i>	

Зуважте!

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
<i>трьохатомний</i>	<i>триатомний</i>
<i>чотирьохосьовий</i>	<i>чотириосьовий</i>
<i>двох'ярусний</i>	<i>двоярусний</i>
<i>двохосьовий</i>	<i>двоосьовий</i>

Запам'ятайте!

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
<i>п'ятидесятилїття</i>	<i>п'ятдесятилїття</i>
<i>шестидесятники</i>	<i>шістдесятники</i>
<i>семидесятилїтній</i>	<i>сімдесятилїтній</i>
<i>восьмидесятиріччя</i>	<i>вісімдесятиріччя</i>

Леся Гапон

Виправ помилку

Практикум з культури мови

28. *Виберіть нормативну словосполуку.*

- А прийди на п'яту
- Б прийди рівно о п'ятій
- В прийди рівно в п'ять
- Г прийди близько п'яти годин

А Б В Г

--	--	--	--

29. *Виберіть нормативну словосполуку.*

- А двохкімнатна квартира
- Б трьохрічна донька
- В трьохсотий човен
- Г двох'ярусне ліжко

А Б В Г

--	--	--	--

30. *Виберіть ненормативну словосполуку.*

- А сорокарічний чоловік
- Б чотирибальний землетрус
- В сорокашестисерійний фільм
- Г трьохциліндровий двигун

А Б В Г

--	--	--	--

31. *Виберіть нормативну словосполуку.*

- А поети-шестидесятники
- Б тритисячний житель
- В чудове двоголосся
- Г двомільйонне місто

А Б В Г

--	--	--	--

32. *Виберіть ненормативну словосполуку.*

- А намалювати чотирикутник
- Б двістіметровий пробіг
- В трьохсотрічний ювілей
- Г чесний двобій

А Б В Г

--	--	--	--

33. *Виберіть нормативну словосполуку.*

- А відсвяткувати семидесятиріччя
- Б трикілометрова дистанція
- В двохспальне ліжко
- Г чотирьохактний спектакль

А Б В Г

--	--	--	--

МОРФОЛОГІЧНІ НОРМИ. ДІЄСЛОВО

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

- ✓ ФОРМИ ДІЄСЛОВА
- ✓ ОСОБЛИВОСТІ ДІЄВІДМІНЮВАННЯ ОСОБОВИХ ДІЄСЛІВ
- ✓ НОРМАТИВНЕ ВЖИВАННЯ ДІЄСЛІВ ІЗ *-ся*
- ✓ ТВОРЕННЯ ДІЄПРИСЛІВНИКІВ
- ✓ ТВОРЕННЯ ДІЄПРИКМЕТНИКІВ
- ✓ НОРМАТИВНЕ ВЖИВАННЯ ДІЄПРИКМЕТНИКІВ
- ✓ НОРМАТИВНІ ВІДПОВІДНИКИ ДО ДІЄПРИКМЕТНИКІВ АКТИВНОГО СТАНУ ТЕПЕРІШНЬОГО ЧАСУ ІЗ СУФІКСАМИ *-уч-, -юч-, -ач-, -яч-* (ДОДАТОК 5)

Література

1. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія / І. Вихованець, К. Городенська, А. Загнітко, С. Соколова ; за ред. К. Городенської. Київ, 2017. 752 с.
2. Гінзбург М. Правила вживання *ся*-дієслів у фахових українських текстах. Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». 2016. № 842. С. 3–17.
3. Караман С., Караман О., Плющ М. Сучасна українська літературна мова : навч. посібн. Київ, 2011. 560 с.
4. Лаврінець О., Симонова К., Ярошевич І. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія : підручник. Київ, 2019. 524 с.
5. Сікорська З. Дієслово у сфері професійного мовлення. Дивослово. 2011. № 5. С. 15–24.
6. Соколова С. Час та його відображення в граматичних категоріях дієслова. Мовознавство. 1995. № 4–5.

- дієслова **I дієвідміни** в 2 особі однини мають закінчення *-еш, -си*, у 3 особі множини — *-уть, -ють*;
- дієслова **II дієвідміни** в 2 особі однини мають закінчення *-иш, -йш*, у 3 особі множини — *-ать, -ять*.

4. Запам'ятайте правильні форми дієслів:

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО	Дієвідміна
<i>колиш</i>	<i>ти колеш — вони колють</i>	Перша дієвідміна
<i>сиплять</i>	<i>ти сиплеш — вони сиплють</i>	
<i>хотять</i>	<i>ти хочеш — вони хочуть</i>	
<i>боряться</i>	<i>ти борешся — вони борються</i>	
<i>мелять</i>	<i>ти мелеш — вони мелють</i>	
<i>полять</i>	<i>ти полеш — вони полиють</i>	
<i>іржать</i>	<i>ти іржеш — вони іржуть</i>	Друга дієвідміна
<i>клеють</i>	<i>ти клеїш — вони клеять</i>	
<i>загоють</i>	<i>ти загойш — вони загоять</i>	
<i>біжуть</i>	<i>ти біжиш — вони біжать</i>	

5. У дієслівних коренях у процесі дієвідмінювання може відбуватися чергування приголосних звуків:

Інфінітив	Перша особа однини теперішнього часу	Друга особа однини теперішнього часу
<i>ходити</i>	<i>ходжу</i>	<i>ходиш</i>
<i>крутити</i>	<i>кручу</i>	<i>крутиш</i>
<i>сидіти</i>	<i>сиджу</i>	<i>сидиш</i>
<i>косити</i>	<i>скошу</i>	<i>косиш</i>
<i>їздити</i>	<i>їжджу</i>	<i>їздиш</i>
<i>постити</i>	<i>пощу</i>	<i>постиш</i>

6. У дієслівних коренях, що закінчуються на *б, п, в, ф, м*, відбувається чергування *б – бл, п – пл, в – вл, ф – фл, м – мл*:

Інфінітив	Перша особа однини теперішнього часу	Друга особа однини теперішнього часу
<i>робити</i>	<i>роблю</i>	<i>робиш</i>
<i>сипати</i>	<i>сиплю</i>	<i>сиплеш</i>
<i>ловити</i>	<i>ловлю</i>	<i>ловиш</i>
<i>графити</i>	<i>графлю</i>	<i>графиш</i>
<i>ломити</i>	<i>ломлю</i>	<i>ломши</i>

Леса Гапон

Виправ помилку

Практикуми з культури мови

26. Нормативну форму взято в рядку

- А узагальнююче слово
- Б родючі землі
- В початкуючий письменник
- Г прохолоджуючий напій

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

27. Нормативну форму взято в рядку

- А утвердуюча мелодія
- Б супроводжуючий лист
- В сліпучий спалах
- Г виступаючий оратор

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

28. Нормативну форму взято в рядку

- А блискучий виступ
- Б хвилююча зустріч
- В хвилююче море
- Г захоплююча подорож

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

29. Нормативну форму взято в рядку

- А ходімо додому
- Б вибачаюсь
- В дасиш покуштувати
- Г вибач сина

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

30. Нормативну форму взято в рядку

- А не вартує доброго слова
- Б вишихнути за двері
- В саде картоплю
- Г звільнити працівника

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

31. Нормативну форму взято в рядку

- А сидю коло вікна
- Б їзжу на мотоциклі
- В давайте залікові
- Г продасиш дешево

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

СКЛАДНІ ВИПАДКИ ІМЕННИКОВОГО І ПРИКМЕТНИКОВОГО КЕРУВАННЯ

Запам'ятайте складні випадки іменникового керування:

- анотація (*чого?*) видання; (*на що?*) на книжку;
- відгук (*про що?*) про дисертацію;
- враження (*від чого?*) від фільму; (*про кого?*) про депутата;
- командувач (*чого?*) військ;
- ліки (*проти чого?*) проти грипу;
- оплата (*чого?*) навчання; плата (*за що?*) за навчання;
- пам'ятник (*кому?*) Франкові;
- пам'ять (*про кого?*) про героя;
- тенденція (*до чого?*) до зростання;
- характеристика (*кого?*) керівника.

Запам'ятайте складні випадки прикметникового керування:

- аналогічний (*чому? / з чим? / до чого?*) зображеному / із зображеним / до зображеного;
- багатий (*на що? / чим?*) на корисні копалини / копалинами;
- високий (*на що?*) на зріст;
- властивий (*кому?*) керівникові;
- дорогий (*кому? / для кого?*) родин / для родини;
- наповнений (*чим?*) радістю;
- подібний (*до кого?*) до матері;
- притаманний (*кому? / чому?*) синові;
- сповнений (*чого? / чим?*) перемог / перемогами;
- схожий (*на кого?*) на батька;
- характерний (*для кого?*) для влади;
- хворий (*на що?*) на грип.

СКЛАДНІ ВИПАДКИ ВЖИВАННЯ ПРИЙМЕННИКІВ

В українській мові прийменники вживають з іменниками, займенниками, числівниками для встановлення граматичних відношень між словами в реченні та словосполученні.

ТЕСТИ

1. *Нормативну прийменникову сполуку вжито в рядку*

- А робота по впровадженню
- Б пізнати по обличчю
- В боротьба по винищенню
- Г експеримент по застосуванню

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

2. *Нормативну прийменникову сполуку вжито в рядку*

- А дослідження по ліквідації
- Б викликати по службових справах
- В прийти по обіді
- Г надіслати по адресу

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

3. *Нормативну прийменникову сполуку вжито в рядку*

- А відпустка по хворобі
- Б гра по правилам
- В виходити по одному
- Г зошит по фізиці

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

4. *Нормативну прийменникову сполуку вжито в рядку*

- А стукати по столу
- Б купити по низьким цінам
- В зробити по власній волі
- Г по закінченню року

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

5. *Нормативну прийменникову сполуку вжито в рядку*

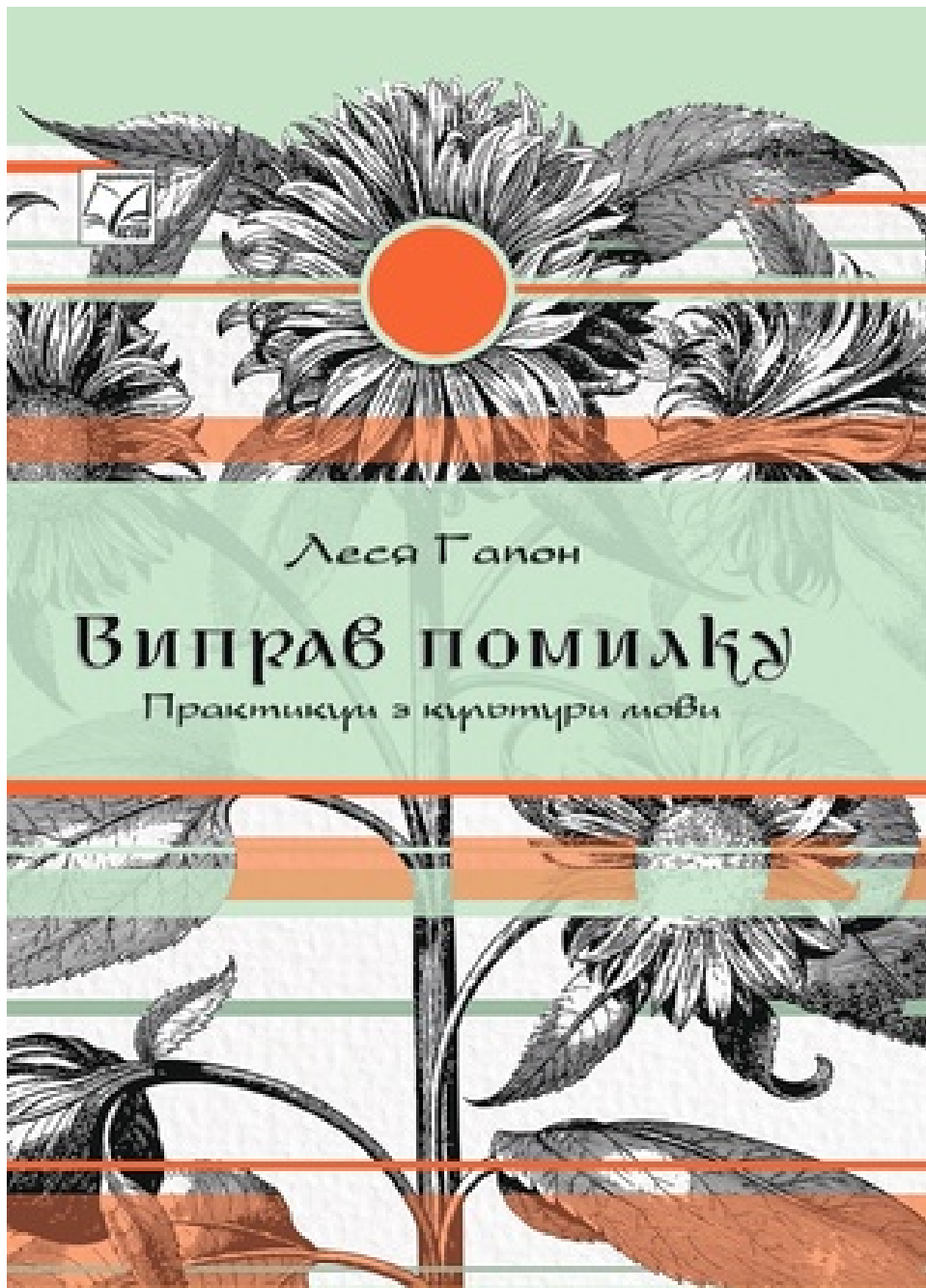
- А по ініціативі деканату
- Б їхати по маршруту
- В наказ по коледжу
- Г по сімейним обставинам

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

6. *Нормативну прийменникову сполуку вжито в рядку*

- А по крайній мірі
- Б п'ять по шостій
- В збиратися по суботах
- Г працює по спеціальності

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

СИНТАКСИЧНЕ УЗГОДЖЕННЯ

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

- ✓ УЗГОДЖЕННЯ ПІДМЕТА З ПРИСУДКОМ В РОДІ ТА ЧИСЛІ
- ✓ УЗГОДЖЕННЯ ПРИСУДКА З ОДНОРІДНИМИ ПІДМЕТАМИ
- ✓ УЗГОДЖЕННЯ ОДНОРІДНИХ ОЗНАЧЕНЬ ІЗ ОЗНАЧУВАНИМ СЛОВОМ
- ✓ УЗГОДЖЕННЯ ВЛАСНИХ НАЗВ ІЗ РОДОВИМ СЛОВОМ

Література

1. Горпинич В. Складні випадки відмінювання топонімів.
URL : <http://kulturamovy.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine32-22.pdf>
2. Куляс П. П. Типологія помилок у корекційних таблицях : навчальний посібник. Київ, 2011. 168 с.
3. Сучасна українська мова : підручник / О. Д. Пономарів В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін. ; за ред. О. Д. Пономарева. 4-те вид. Київ, 2008. 488 с.
4. Фаріон І. Мовна норма : знищення, пошук, віднова. Івано-Франківськ, 2009. 328 с.
5. Чак Є. Д. Складні питання граматики та орфографії. Київ, 1978. 127 с.

Для однозначного розуміння тексту в деяких різновидах офіційно-ділового стилю, наприклад, у картографії та військових офіційно-ділових документах, прийнято єдине правило: всі географічні назви при номенклатурному слові завжди вживані в називному відмінку (тобто ніколи не узгоджуються), наприклад: *переправа через річку Десна; зайняти оборону південніше села Соснівка.*

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

ЗАВДАННЯ І ВПРАВИ

1. Із поданими словами складіть словосполучення.

Зустрівся з (генерал Кривоніс); вийшла заміж за (сержант Муха); концерт (народний артист України Зібров); написали листа (ректор Паливода), звернулися до (декан Шептуненко); порозумілися з (інспектор Бабій); допомогли (поліціант Федчишин); служив із (лейтенант Сидір); блискучий виступ (доцент Боднар); обговорили з (директор Федоруц); прочитали статтю (професор Пономарів).

2. Запишіть речення, уживаючи слова з дужок у минулому часі однини.

1. ООН (висловити) стурбованість перебігом подій. 2. МЗС України (відреагувати) на падіння режиму Асада. НАН України (здійснити) низку фундаментальних досліджень. 3. УНІАН (оголосити) про початок роботи над проектом. 4. ВООЗ (зафіксувати) випадки алергії після використання вакцини. 5. УПА (діяти) в Україні протягом 1942–1960 років. 6. ЄС (об'єднати) 28 держав-членів. 7. У Бережанах (розпочати) роботу АЗС мережі «Chiro».